

Załącznik do Regulaminu rekrutacji „Centrum kształcenia przedsiębiorców –Świętokrzyska Akademia Biznesu”

KATALOG ZASOBÓW LOKALNYCH

PROGRAM „GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE NASZĄ PRZYSZŁOŚCIĄ

Na podstawie literatury przedmiotu oraz przeprowadzonych badań terenowych został utworzony katalog zasobów lokalnych, rozumianych jako kulturowe dziedzictwo materialne, społeczne, duchowe i przyrodnicze, które uważamy za ważne i nieodłącznie związane z regionem, objętym programem „Góry Świętokrzyskie naszą przyszłością”. Zasoby te, naszym zdaniem, posiadają potencjał do wykorzystania dla rozwoju aktywności gospodarczej, inicjatyw lokalnych oraz edukacji. Katalog nie uwzględnia zasobów kopalin stałych (pozyskiwanych w celach wydobywczych), w które bogate jest województwo świętokrzyskie, oraz przemysłu wydobywczego i budowlanego. Nie ujmuje on również nowożytnych budowli historycznych, obiektów muzealnych oraz związanych z martyrologią. Niniejsze opracowanie ma dostarczać inspiracji mieszkańcom obszaru objętego programem, nie obejmuje zatem zasobów, jakie wnoszą do wspólnego dorobku oni sami poprzez swoją wiedzę, umiejętności, kompetencje i twórczość artystyczną.

MATERIALNE ZASOBY KULTUROWE

1. Uprawy i przetwórstwo

1.1. Uprawy i produkty spożywcze wpisane, oraz te, które dopiero zostaną wpisane, na *Listę produktów tradycyjnych*, a także promowane w ramach sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie – jako potwierdzone zasoby o udokumentowanych lokalnych tradycjach, wymagające działań rozwojowych zarówno w zakresie produkcji, przetwórstwa, dystrybucji, jak i popularyzowania ich walorów i związku z regionem

1.2. Gospodarstwa ekologiczne oraz gospodarstwa ubiegające się o certyfikację w ramach Europejskiego Systemu Rolnictwa Ekologicznego – nastawione na specjalizację w przydomowych uprawach starych odmian drzew owocowych oraz warzyw, prowadzące zarówno przydomową sprzedaż świeżych owoców i warzyw, jak i sprzedaż poza obszarem zamieszkania przy wykorzystaniu nowoczesnych form sprzedaży, oraz zajmujące się przetwórstwem z wykorzystaniem dostępnych inkubatorów przetwórstwa owoców i warzyw

1.3. Lokalne mikro i małe spółdzielnie i przetwórnice owoców i warzyw specjalizujące się w przetwarzaniu charakterystycznych miejscowych owoców i warzyw

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię
w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

1.4. Domowe przetwórstwo owoców i warzyw, oparte na wieloletnich tradycjach oraz inspiracjach związanych z lokalnymi odmianami, wzbogacające gospodarstwa agroturystyczne i specjalistyczne oraz gospodarstwa tworzące wspólne oferty turystyczne w ramach sieci i partnerstw, także te korzystające z dostępnych inkubatorów przetwórstwa owoców i warzyw

1.5. Stosowanie metod i technik wzbogacających jakość owoców, warzyw i przetworów (na przykład znakowanie w czasie ich dojrzewania)

1.6. Uprawa winorośli i produkcja win wraz ze sprzedażą kompleksowych usług agroturystycznych

1.7. Uprawa roślin ozdobnych, kwiatów doniczkowych, sadzonek kwiatów rabatowych, balkonowych i innych oraz ich sprzedaż

1.8. Uprawa lnu i konopi oraz ich obróbka z przeznaczeniem do wykorzystania we wszelkich możliwych aspektach

2. Hodowla i przetwórstwo

2.1. Hodowla owiec z wykorzystaniem pożytku, jaki daje runo owcze oraz z nawiązaniem do zwyczajów z pogranicza magii i medycyny ludowej wzbogacającej ofertę turystyczną

2.2. Hodowla drobiu wszystkich, również rzadkich gatunków, oraz drobiu ozdobnego z wykorzystaniem przez gospodarstwa agroturystyczne w celu urozmaicenia oferty

2.3. Hodowla gołębi jako wyraz tradycji łączących wspólną pasję obudowaną gołębiarskimi zwyczajami

2.4. Produkcja wiejskiego nabiału z uwzględnieniem serów twarogowych zgodnych z miejscowymi tradycjami z wykorzystaniem przez gospodarstwa agroturystyczne i lokalnych przetwórców oraz ich sprzedaż

2.5. Lokalne przetwórstwo mięsa oparte na tradycyjnych domowych wyrobach masarskich oraz jego sprzedaż

3. Obiekty przemysłu wiejskiego

3.1. Małe olejarnie o lokalnym zasięgu, w tym stosujące tradycyjne metody tłoczenia oleju

3.2. Gręplarnie w rejonach hodowli owiec

3.3. Kaszarnie i młyny o lokalnym zasięgu, w tym stosujące tradycyjne metody produkcji

4. Przemysł drzewny i rzemiosło

4.1. Ciesielstwo i stolarstwo z umiejętnościami: remont i odnawianie starych domów z zachowaniem ich cech charakterystycznych dla miejscowego budownictwa; zestawianie starych drewnianych domów odnajdywanych w terenie i przenoszonych na nowe miejsca

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię
w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

- 4.2. Wyrób gontów dla potrzeb zabytkowych obiektów oraz innych budowli wznoszonych współcześnie
- 4.3. Stolarstwo meblowe, w tym nawiązujące do wzorów tradycyjnych
- 4.4. Bednarstwo
- 4.5. Wyrób drobnych sprzętów i naczyń domowych
- 5. Zabawki ludowe – wyrób drewnianych oraz szmacianych zabawek w oparciu o miejscowe tradycje
- 6. Plecionkarstwo – wyrób przedmiotów z naturalnych surowców plecionkarskich (słomy, wikliny, rogożyny, korzeni i pędów krzewów i drzew)
- 7. Ceramika gliniana – wyrób, pokazy i nauka zawodu
- 8. Kowalstwo – w tym z wykorzystaniem tradycyjnych wzorów
- 9. Tkactwo, tkaniny, stroje oparte na miejscowych tradycjach ludowych
 - 9.1. Odtworzenie tkactwa płóciennych i wełnianych samodzielowych tradycyjnych tkanin w celach gospodarczych i edukacyjnych
 - 9.2. Wzornictwo i projektowanie tkanin czerpiące inspiracje z tradycyjnych rodzajów tkanin lnianych i wełnianych, ich faktury, splotów i tradycyjnych zestawień kolorystycznych
 - 9.3. Krawiectwo oraz projektowanie ubiorów i dodatków, z wykorzystaniem form, wzorów oraz kompozycji zdobniczych i elementów dawnych strojów, z zachowaniem harmonii, rytmu i symetrii charakterystycznych dla regionalnego stroju stanowiącego spójną całość
 - 9.4. Transponowanie typów ornamentów, splotów rękodzielniczych, faktur tkanin oraz tradycyjnych zestawień kolorystycznych na różne inne materiały czy techniki
- 10. Szewstwo korzystające z wzornictwa obuwia tradycyjnego

SPOŁECZNE ZASOBY KULTUROWE

- 11. Obrzędowość rodzinna
 - 11.1. Wesele – tworzenie scenariuszy widowisk i tworzenie ofert z wykorzystaniem tradycyjnych elementów, atrybutów i symboliki związanej z dawnym obrzędem
- 12. Obrzędowość doroczna – zimowe obrzędy i zwyczaje
 - 12.1. Boże Narodzenie i magia dobrego początku – edukacja w zakresie symboliki i przebiegu tradycyjnego święta
 - 12.2. Ozdoby i dekoracje bożonarodzeniowe – popularyzacja i kontynuacja zwyczaju wykonywania ozdób i atrybutów świątecznych, połączona z edukacją w zakresie symboliki i integracją związaną z pracą wykonywaną wspólnie, a także sprzedaż ozdób

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię
w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

12.3. Zwyczaj chodzenia po kolędzie – popularyzacja zwyczaju chodzenia po kolędzie w oparciu o opracowane scenariusze z wykorzystaniem tradycyjnych atrybutów kolędniczych, edukacja w zakresie symboliki zwyczaju, a także sprzedaż atrybutów kolędniczych

12.4. Pieczywo obrzędowe – popularyzacja *szczodraków* i symboliki z nimi związanej, sprzedaż

12.5. Ostatnie dni karnawału – *ostatki, kusoki* – popularyzacja i kontynuacja zwyczajów jako wartości społecznej cementującej lokalne wspólnoty poprzez widowiska według opracowanych scenariuszy, odkrywających symboliczne znaczenie zwyczajów, oraz poprzez różne formy edukacji

12.6. Środa Popielcowa – popularyzacja i kultywowanie zwyczajów kobiecych – edukacja w zakresie symboliki ludowej, integracja oraz współdziałanie

13. Obrzędowość doroczna – wiosenne obrzędy i zwyczaje

13.1. Palmy wielkanocne, pisanki oraz zwyczaje związane ze świętem Wielkanocy – popularyzacja i upowszechnianie wykonywania pisanek i palm wielkanocnych oraz innych zwyczajów związanych z Wielkanocą w różnych formach, w tym w formie wspólnych zajęć, wraz z edukacją w zakresie symboliki, a także sprzedaż wykonanych przedmiotów

14. Obrzędowość doroczna – letnie oraz jesienne obrzędy i zwyczaje

14.1. Wianki święcone w oktawę Bożego Ciała – popularyzacja i kontynuacja zwyczaju, w tym sprzedaż wianków, połączona z edukacją w zakresie symboliki

14.2. Zwyczaje sobótkowe – organizowanie i wzbogacanie organizowanych współcześnie sobótek o tradycyjne elementy oraz edukacja w zakresie symboliki

14.3. Święta zakończenia zbiorów i pracy – kontynuacja i wzmacnianie ich odbioru poprzez wprowadzanie elementów dawnej obrzędowości odnoszącej się do więzi społecznych, jaką buduje wspólna praca

15. Targi i jarmarki – poprawa infrastruktury, sprzedaż i promocja produktów lokalnych

DUCHOWE ZASOBY KULTUROWE

16. Sztuka zdobnicza

16.1. Ozdoby domowe i umiejętność ich wykonywania – popularyzacja starych miejscowych form zdobnictwa wewnątrz, w tym dla potrzeb agroturystyki oraz instytucji publicznych, a także organizacja konkursów oraz edukacja i integracja wokół wspólnych zajęć

16.2. Twórczość artystyczna – popularyzacja i wykorzystywanie gwary, a także prostych form wspólnego muzykowania, śpiewu, opowiadania legend i innych wspólnych zajęć

17. Pielgrzymki i odpusty – rozwój infrastruktury, wyrób pamiątek

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię
w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

18. Elementy demonologii – popularyzacja w różnych formach elementów demonologicznych związanych z miejscowymi tradycjami
19. Medycyna ludowa – wykorzystanie ziół w celach leczniczo-higienicznych oraz przyprawowych, edukacja zielarska oraz sprzedaż ziół i specyfików zielarskich

ZASOBY KRAJOBRAZOWO-PRZYRODNICZE

20. Architektura – zachowanie istniejących elementów dawnego krajobrazu przestrzennego wraz z małą architekturą, projektowanie z wykorzystaniem starych wzorów (materiał, konstrukcja, detale), edukacja, inicjatywy na rzecz ochrony krajobrazu, dbanie o substancję zabytkową oraz umiejętne łączenie tradycji z nowoczesnością
21. Ciekawe zjawiska przyrodnicze – popularyzacja, oznakowanie miejsc i informacja
22. Lasy i zbiorniki wodne – sportowe i rekreacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczych (szlaki piesze, rowerowe, jeździeckie, kajakowe, narciarskie), rozwój infrastruktury wokół nich, wyznaczanie i znakowanie szlaków
23. Ślady prehistorycznej przeszłości przyrodniczej – popularyzacja, oznakowanie miejsc i informacja, inicjatywy wizualizacji
24. Antyczna metalurgia żelaza – popularyzacja, oznakowanie miejsc i informacja, inicjatywy wizualizacji
25. Ślady archeologicznej przeszłości kulturowej – popularyzacja, oznakowanie miejsc i informacja, inicjatywy wizualizacji
26. Kamieniarstwo – artystyczna obróbka kamienia
27. Obróbka kamienia i minerałów – biżuteria
28. Gromadzenie wiedzy o lokalnych zasobach kulturowych oraz przyrodniczych – dokumentacja i popularyzacja w różnych formach.

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię
w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej